

Stanowisko nr 4/2023
Kongresu Krajowego Sekretariatu Budownictwa i Przemysłu Drzewnego NSZZ „Solidarność”
w sprawie zawierania układów zbiorowych pracy

Kongres Krajowego Sekretariatu Budownictwa i Przemysłu Drzewnego NSZZ „Solidarność” zwraca się do Rządu i Parlamentu RP o podjęcie działań zmierzających do zreformowania przepisów prawa pracy w taki sposób, aby zawieranie ponadzakładowych i zakładowych układów zbiorowych pracy odbywało się bez przeszkód w sposób powszechny i uwzględniało zasady partycypacji pracowniczej.

Proponujemy by w Kodeksie Pracy pojawiły się jednoznaczne zapisy umożliwiające zawarcie ponadzakładowego układu zbiorowego pracy, szczególnie dotyczy to strony pracodawców, która skutecznie unika podjęcia rozmów w celu uzgodnienia takiego układu. Proponujemy jednoznaczny zapis w Kodeksie Pracy, a mianowicie *by w przypadku kiedy jedna ze stron uprawniona do zawarcia ponadzakładowego układu zbiorowego pracy (obojętnie związkowa czy pracodawców) wystąpi z wnioskiem o zawarcie takiego układu, to wtedy druga strona zobowiązana jest niezwłocznie przystąpić do negocjacji. Jeśli np. pracodawcy wspólnej reprezentacji formalnie nie posiadają (lub twierdzą że nie posiadają) obowiązani są taką reprezentację wspólną niezwłocznie powołać i przystąpić do negocjacji.*

W państwach o ugruntowanej demokracji układy zbiorowe pracy są podstawowym instrumentem kształtowania stosunków pracy, powszechnie stosowane są w krajach skandynawskich oraz zachodnich krajach Unii Europejskiej, natomiast w Polsce obecnie praktycznie nie ma ponadzakładowych, branżowych czy sektorowych układów zbiorowych pracy. Z Konstytucji RP wynika, że w Polsce zastosowanie ma system społecznej gospodarki rynkowej. Obserwowana w naszym kraju praktyka wykazuje niekorzystną dla pracobiorców dowolność w tworzeniu i stosowaniu prawa pracy w danej branży lub w aktach wewnątrzzakładowych. Brak ponadzakładowych układów zbiorowych pracy powoduje zaburzenia w relacjach gospodarczych w danej branży poprzez bezkrytyczną, niebezpieczną, a wręcz patologiczną konkurencję kosztami pracowniczymi, np.: zaniżone wielkości etatu i związane z tym wynagrodzenia płacone w części „pod stołem”, unikanie płacenia składek na ubezpieczenia społeczne, podatków, składki zdrowotnej itp., co w konsekwencji jest niebezpieczne i szkodliwe nie tylko dla pracowników, ale także dla poważnych przedsiębiorców produkujących dobra wysoko przetworzone o dużej wartości dodanej lub świadczących wysokiej jakości usługi, którym jest trudno rywalizować z nieuczciwymi firmami, ponieważ same stosują uczciwe, zgodne z prawem formy zatrudnienia i z należytą powagą traktują pracowników, płacąc jednocześnie w pełni wszystkie wynikające z tego zobowiązania. Jest to także szkodliwe dla całej gospodarki kraju i dochodów budżetu Państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych.

Uważamy za niezbędne spowodowanie, poprzez odpowiednie przepisy prawa, kształtowania relacji pracodawca – pracownik na bazie wynegocjowanych w ramach dialogu społecznego ponadzakładowych układów zbiorowych pracy, które po podpisaniu przez strony obowiązywałyby całą, daną branżę.

Brak tych pożądaných, dobrych praktyk wpływa niekorzystnie na odpowiednie, nowoczesne ukształtowanie życia gospodarczego i społecznego w Polsce.

Spała, dnia 6 lipca 2023 r.

Przewodniczący Kongresu

Eugeniusz Formejster